

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, י"ג כסלו תשפ"א
29 נובמבר 2020

מס' מסמך: 004-99-2020-027777

אל:

חבר-הכנסת בנימין נתניהו, ראש הממשלה
חבר-הכנסת בני גנץ, ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון
חבר-הכנסת ישראל כ"ץ, שר האוצר

שלום רב,

הנדון: מועד הנחת הצעת חוקי התקציב לשנים 2020 ו-2021

1. סעיף 3(ב)(1) לחוק-יסוד: משק המדינה מורה לממשלה כי עליה להניח את הצעת חוק התקציב השנתי על שולחן הכנסת וקובע את המועדים בהם על הממשלה לעשות כן. זאת, הן במקרה שבו התקציב מונח לאחר השבעתה של ממשלה חדשה, בשנה שבה טרם אושר תקציב, והן במקרה השכיח לקראת שנת כספים חדשה.
2. לפי הסעיף האמור בחוק-יסוד: משק המדינה, הממשלה נדרשת להניח את הצעת חוק התקציב במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת. לצד זאת, נקבע בסעיף האמור גם מועד אחרון להנחת ההצעה. להווי ידוע, כי מועדים אלה חלפו – הן ביחס להצעת חוק התקציב לשנת 2020 (ביום 9.11.2020) והן ביחס להצעת חוק התקציב לשנת 2021 (ביום 2.11.2020), מבלי שהממשלה הניחה על שולחנה של הכנסת הצעת חוק תקציב. כל זאת, לאחר שביחס לתקציב 2020, הממשלה לא עמדה במועד הקבוע בחוק-יסוד: משק המדינה, גם עובר לכניסתו לתוקף של תיקון 50 לחוק-יסוד: הכנסת (הוראת שעה).
3. המועדים הנזכרים בחוק-יסוד: משק המדינה נקבעו מתוך התייחסות לפרק הזמן שיעמוד לרשות הכנסת לדון ולחוקק את חוק התקציב במועד. חוק-יסוד: משק המדינה משקף את הרעיון כי נכון וראוי שחוק התקציב השנתי יחוקק טרם החלה שנת הכספים אליה הוא מתייחס, ובשל כך על הממשלה להניח את הצעת חוק התקציב על שולחן הכנסת עד 60 ימים לפני תחילת שנת הכספים ובכך לאפשר לכנסת פרק זמן ראוי לקיים דיון כדבעי בהצעה – טרם אישורה. הדברים נכונים כמובן ביתר שאת שעה שיש כוונה להניח לצד הצעת חוק התקציב גם הצעות לשינויים מבניים ולחקיקה פיסקאלית המצריכים שהות נוספת לכנסת.

היועץ המשפטי לממשלה

4. לפני מספר ימים, בתאריך 24.11.2020, עמד בית המשפט העליון על הקושי הנובע מכך שהוראותיו האמורות של חוק-יסוד: משק המדינה אינן מקוימות ע"י הממשלה. בדיון שהתקיים בעתירות התוקפות את תיקון 50 לחוק-יסוד: הכנסת,¹ העיר בית המשפט על כך שהממשלה לא הגישה הצעות חוק תקציב בהתאם למועדים הקבועים בחוק היסוד.² יוזכר, כי בחודשים האחרונים הצבעתי על קושי זה בפני הממשלה במספר הזדמנויות.
5. להשלמת התמונה יצוין כי בעתירה נוספת שהוגשה לאחרונה מתבקש בית המשפט העליון, בין היתר, להורות לממשלה להניח על שולחן הכנסת הצעת חוק תקציב לשנים 2020 ו-2021, חלף שימוש בכלים חוץ-תקציביים.³ על המדינה להשיב לעתירה זו עד ליום 30.11.2020.
6. על רקע האמור, אבקש להבהיר כי יש מקום לפעול במהירות המתבקשת, כל אחד במסגרת סמכויותיו ותפקידיו, כדי לקדם את הצעת חוק התקציב לשנת 2020 ואת הצעת חוק התקציב לשנת 2021, ולהביאן לדיון במליאת הממשלה.

בברכה,

אביחי מנדלבליט

העתק:

מר צחי ברוורמן, מזכיר הממשלה
עורך-הדין מאיר לוי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט כלכלי)
עורך-הדין רז נורי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי)
עורך-הדין אסי מסינג, היועץ המשפטי של משרד האוצר
עורך-הדין ענר הלמן, מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה

¹ בג"ץ 5969/20 שפיר נ' כנסת ישראל; בג"ץ 6010/20 אחריות לאומית – ישראל הבית שלי נ' כנסת ישראל; בג"ץ 6225/20 התנועה למען איכות השלטון נ' כנסת ישראל.

² במסגרת צו על תנאי שיצא בעתירה, נדרשות הממשלה והכנסת ליתן טעם מדוע לא ייקבע כי תיקון 50 לחוק-יסוד: הכנסת בטל, כולו או סעיפים מתוכו, "מכיוון שנתקבל תוך שימוש לרעה בסמכותה המכוונת של הכנסת".

³ בג"ץ 8054/20 התנועה למען איכות השלטון נ' שר האוצר.